రాగమయి

చిన్నతనంలో, అనుకోకుండానే కామన్నకు ఓ గండం తప్పింది.

చిన్నతనం అంటే, మరీ అంత బొడ్డూడని పసితనం కాదు. పది పదిహేనేళ్ళు ఉంటాయి, అభం శుభం అంటే కొంతవరకూ చూచాయగా తెలిసివస్తున్న యీడు.

వేసవిసెలవల్లో తాతగారి ఊరు వెళ్ళాడు. కొన్నాళ్ళకు, – యిల్లు, యింటిల్లిపాదీ తీర్థానికి వెడుతూ, వీడికి కాలిమీద గడ్డో – గనుపో లేచి, పోటూ సలుపూ, – ముక్కూ మూలుగూమీద ఉంటే, – దిగవిడిచి వెళ్ళారు. వాళ్ళు తిరిగివచ్చేదాకా – ఆ నాలుగురోజులపాటూ, పక్క పున్నమ్మగారియింట్లో భోంచేయమన్నారు.

వీడికి నిజానికి మరేం సుస్తీలేదు; తీర్థంపట్టుకు అగమ్మకాకిలాగా తిరిగితే, కాలు బరువు చెయ్యచ్చు – ఒళ్ళు మరింత భారకించవచ్చు; అయినా – అక్కడ కొత్తగా చూసే చోద్యాలంటూ ఏముంటాయి గనుక! – ఏయేడు చూసినా, ఆవేళకు, అవే– రంకులరాట్నాలు, అవే నక్కపల్లి దుకాణాలు – అదే సరుకుల వేట్లాట.

సరిగా సమయానికి దానిపుణ్యమా అంటూ కురుపంటూ లేవడంకూడా మేలే! – ఊళ్ళోకి కొత్తగా డేరా సినిమా వచ్చింది. ఈ నాలుగురోజులపాటూ, రోజుకు రెండాటలు మక్తా పుచ్చుకోవచ్చును. ఇంట్లో అందరూ ఉంటే, – పూటపూట ఈ ఆట లెక్కడ సాగుతాయి?

పున్నమ్మగారంటే – తాతగారికి ఏదో ఒకటో రెండో వేళ్ళువిడిచిన చుట్టం. ఆవిడకూతురు ఆదెమ్మ; ఆ యింటికల్లా వీళ్ళు యిద్దరే. తను ఎరుగున్నప్పటినుంచీ, అలాగే వండుకు తింటూ, ఏదో కృష్ణా, రామా అనుకుంటూ కాలం వెళ్ళబుచ్చు కుంటున్నారు. ఆ యింటి మండిగానికేతప్ప, యింట్లోవాళ్ళకు కుంకుమా పసుపూ నిండుకున్నాయి. వాళ్లకు తగని ఆచారం.

అప్పటికీ, ఆదెమ్మ చాలా అందంగా ఉంటుంది. ఆ కళ్ళు, కాటుక పెట్టుకున్నట్టే ఉంటాయి. ఆ పెదవులు తాంబూలం వేసుకున్నట్టే ఉంటాయి. ఆ నడకా, ఆ నవ్వూ, బ్రతుకంతటా ఏ క్షణానా కంటతడిపెట్టినట్టుగానే ఉంటాయి. మనిషి ఎప్పుడూ మడిగానే – మైలపడకుండా అంగ చూసి వేస్తున్నట్టు వరాలబిగివిగా, బెదురుబెదురుగా ఉంటుంది.

ఆదెమ్మ వడ్డనలో, ఆకలిపెరిగే సులు – సూత్రం ఏదోఉంది. కామన్న తిండివేళకు సర్వసాధారణంగా మూలగటం అలవాటైనవాడు. పిలిపించుకోకుండానే వచ్చి పీట వాల్చుకు కూర్చోడం, పెట్టింది తినడం, మారు వడ్డించుకోవడం – ఇదంతా వీడికే ఆశ్చర్యంగా ఉంది.

ఇక తెల్లవారితే రేపు, తీర్థానికి వెళ్ళినవాళ్ళు తిరిగి వస్తారనగా – పట్టుబలవంతాన కామన్నకు శుభ్రంగా తలంటి పోసింది. పండుగ అని నచ్చచెప్పి, కొత్తబట్టలు

కట్టబెట్టింది. పంచభక్ష్య పరవాన్నాలతో రాజాన్నం పెట్టింది. తీరా, వడ్డనంతా కానిచ్చి, కరగబెట్టిన నేతిగిన్నె పట్టుకువస్తూ, ఉన్నట్టుండి చటాలున గిన్నె - గిన్నె నేలమీద విసిరికొట్టి, తన్నుతాను తిట్టుకుంటూ, వలవలా ఏడ్చుకుంటూ, ఒక్క అంగలో పెరట్లోకి పోయిపడ్డది.

కామన్నకు యీ రభస ఏమాత్రమూ అర్థంకాలేదు. "ఏమిటి - ఏమిటి??" అంటూ అదుర్దాగా విస్తరివదలిపెట్టి లేవబోయినాడు. "ఏంలేదులే, దాని ఖర్మం అంతే; నువుకూచో!" అని విసిరికొట్టింది పున్నమ్మ. ఇంత పేరిననేయి ముద్ద పట్టుకువచ్చి, మొగానకొట్టినట్టు విస్తరిలోకి విదిల్చి, చెర్నాకోల పుచ్చుకు నిలుచున్నట్టు నిలుచుని, మింగుడు పడేయించింది. కామన్న మిర్రి- మిర్రి చూస్తూ ఆ యింతా ముక్కా - నోటా కొట్టుకుని, అపోశనంపట్టుమీదనే లేచి మూతితుడుచుకుని, వెళ్ళిపోతూ, - "వెళుతున్నా!"నని కేక వేశాడు. పున్నమ్మ రొండిని చేతులు పెట్టుకుని నిలుచుని, ఎగాదిగా చూసినట్టు తలఆడించి, "వెళ్ళిరా నాయనా, నీ యమ్మకడుపుచల్లగా!"అంటూ గొణుక్కుంది. కామన్నకు ఆ విసురూ, యీ దీవెనా రెండూ ఒకయిందానే అనిపించినాయి. మళ్ళీ ఆ రాత్రికి భోజనానికి వెళ్ళకుండా ఆకలి లేదని ఎగవేశాడు. మర్నాడు వాళ్ళవాళ్లు తిరిగి రానేవచ్చారు.

నాలుగురోజులు పోయినాక, ఆదెమ్మ కనిపించింది. సర్వసాధారణంగా ఎప్పుడూ నవ్వుతూన్నట్లు ఉండే మనిషి, - అదేమో కామన్న కంటపడగానే రుంజుకుంటూ మొగం అవతలకు తిప్పుకుని వెళ్లిపోయింది.

కామన్న రమారమి ముక్కుపచ్చలు ఆరుతూన్న ఘటమే కనుక, ఇదంతా ఒరకంగా అర్థంచేసుకున్నాడు. తలంటిపోసి కొత్తచాపు కట్టబెట్టి, అదంతా అందుకే, చెప్పక చెప్పడమే అనుకున్నాడు. పోనీ, ఆనాడు ఆ అవాంతరం వచ్చినా, తరువాత, ఇంకో నెల్లాళ్ళపాటు ఉన్నాడు కదా; అంతలో ఆదెమ్మకు విరక్తి, వేదాంతం మళ్ళిందో ఏమో, ఏదీ ఇదమిత్థమని తెలియలేదు.

తరువాత, ఏణ్ణర్ధానికి తెలిసివచ్చింది; ఆదెమ్మ ఎవ్వరికో అన్నంలో మందుపెట్టిందనీ, పట్టుపడ్డదనీ, ఆ గుప్పుమనడం భరించలేక, ఊరి పెద్దచెరువులో ఓ అర్ధరాత్రివేళ - హారోమ్మన్నదనీ.

కథేమిటో అందరూ చెప్పుకోగా తెలిసింది; జన్మ ప్రారబ్ధంకొద్దీ, తలచెడ్డమనిషి ఎవరైనాసరే, అంటే ఇంకా 'గ్రాయకం' రాకముందే ఆ అవాంతరం జరిగి, చేసుకున్న వాడు ఎలా ఉండేవాడోఅయినా జ్ఞాపకం లేనిమనిషి - వచ్చే జన్మలో అయినా, నిండు పునిస్త్రీతనం కావాలనుకుంటే , కంటికి నదురైన యోగ్యుణ్ణి చూసి, వాడికి పెళ్ళికొడుకల్లే సకలోపచారాలుచేసి, అన్నంలో విషంపెట్టి, ఎదట ఉండి తినిపిస్తే - వాడు అపళాన కళ్ళుమూసుకుని, వచ్చే జన్మలో ఈ మనిషికి ధవుడైపోతాడని, ఓ అనవాయితీ ఉంది. ఆదెమ్మ అలాగే చేసింది, పట్టుబడిపోయింది.

ఆ తాకిడి కామన్నకు తగలాలిసిందేకద-అలా అవాంతరం రాకపోతే.

భోజనం అయేదాకా ఎదుట ఉండేందుకు వీలులేక పోవడంతో - ఆవాళ వీడు బ్రతికి బయటపడ్డాడు.

అదెమ్మ అలా అయిపోయిందని విన్నప్పుడు కామన్నకు జాలివేసింది. అసహ్యం వేసింది. రోషం పుట్టుకొచ్చింది - వచ్చే జన్మదాకా అంగలార్చడం ఎందుకు, కళ్ళ ఎదుట ఉన్నప్పుడు మొగమాటపెడితే కాదనేవాడా? అసలు ఆ తతంగం అంతా అందుకే అనుకున్నాడు కదా!

అదంతా ఎప్పుడో పదేళ్ళక్రితం జరిగిపోయింది. ఆ మాటే అడుగున పడిపోయింది.

నాటికినేడు, మళ్ళీ అంతకుమించిన విడ్డూరం పుట్టుకువచ్చింది!

ఉన్నట్టుండి, ఓనాడు, సూర్యోదయం వేళకు, గుమ్మంలోకి ఎవరో పెద్దమనిషి, పదేళ్ళ ఆడపిల్లను వెంటబెట్టుకువచ్చాడు.

వచ్చినవారి ముక్కూమొగం ఎరుగకపోయినా, కామన్న తండ్రి ప్రత్యుత్థానంచేసి, "వచ్చినపనేమో సెలవియ్యండి!" అనే చూపుతో ఎదురుగుండా కూర్చున్నాడు.

ఆ పెద్దమనిషి గొంతు ఓపట్టాన తెముల్చుకుని, విలవిల్లాడుతున్న పిల్లి కూనను చేజార్చినట్టు - "ఇది మా అమ్మాయ్!" అన్నాడు.

అంటూ౦డగానే, కామన్న ఆ చాయలకు వెళ్ళడమేమిటి, ఆ చిన్నది అటు ఒక్కచూపు చూసి, వల్లమాలిన ఆవేశంతో, గంగవెర్రిగా, "అరుగో, నాన్నా! అయనే!" అని కేకవేయడం, "ఆయనే!" అని తలవంచుకుని తగనిసిగ్గుగా గొణుక్కుని అవంక చూసీచూడనట్టు - చూడటం, పిల్లతండ్రీ పిల్లవాడితండ్రీ ఎవరిధోరణిలో వారు, ఉలిక్కిపడటం, ఇంత గజిబిజీ, రెప్పపాటులో జరిగింది.

కామన్న గ్రుక్కిటమింగి, "ఆ!" అని మౌనంగా అడుగు వెనక్కు వేశాడు. ఇదేదో చాడీ అనుకున్నాడు. ఆ చిన్నది తనమీద ఏదో అభాండంగా తండ్రిని వెంటబెట్టుకుని యాగీకి వచ్చిందనుకున్నాడు. తండ్రి ధూకుడుగా వెనకాముందూ ఆలోచించని చేతి దుడుసుతనం తలచుకుని మనసులో వెన్నుకపప్పుకున్నాడు.

"రా నాయనా! ఇలా వచ్చి కూర్చో!" అని పిల్లదాని తండ్రి ఆపేక్షగా పలుకరించి, కూచోమని సరసకు చేజాపి సైగచేశాడు. కామన్న వచ్చి నిలువుగుడ్లతో ముళ్ళమీద కూర్చున్నట్టు ఓనాటంగా చదికిలపడ్డాడు.

"ఈ చిన్నది నా కుమార్తె నాయనా!" -- కళ్ళల్లో పెట్టుకుని ఎంతో అల్లారుముద్దుగా పెంచుకుంటూన్నట్టు పంచప్రాణాలూ కన్నకూతురిమీదనే పెట్టుకున్నట్టు, ఆ కూన సుఖపడటమే కుటుంబం యావత్తూకు మనుగడ అయినట్టు, పిల్లదానితల గారాబంగా పుణికాడు.

అంతటితో కామన్న మనస్సు కుదుటపడ్డది. ఇదేదో మామూలుగా వచ్చే సవాలక్ష పెళ్ళి సంబంధాల్లో ఒకటికదా అనుకుని, ఏమాత్రం ధర పెడతాడో అని వచ్చిన ఆయనవంక పరకాయించాడు.

కామన్న అబ్బ, బాసెపట్టు నిదానంగా అమర్చుకుని ఎన్నో మీనమేషాలు గుణించుకుంటూన్న బిగివిలో కళ్లు గట్టిగా మూసుకుని, విధిలేక ఏదో తేల్చుకున్నట్టు నిట్టూర్పు విడిచి, 'ఈ ఏటికి తలపెట్టలేదండి!' అని, తనలోతాను గొణుక్కున్నట్టు అనేశాడు.

పిల్లదానితండ్రి ఎంతో ప్రాధేయపడే ధోరణిలో అంజలించి, 'తమ రిలా అనడం, భావ్యమేనా బావగారూ - మా స్థితిగతులు మనవి చేసుకునేందుకైనా అనుజ్ఞ యిప్పించండి. తరువాత తమకే విశదమౌతుంది' అని కళ్ళనీళ్ళపర్యంతం అయినాడు.

ఇంటియజమాని మాట వినిపించుకోకుండా 'యిప్పుడే వస్తాను!' అంటూ లేచి లోపలికి వెళ్ళాడు. కామన్న కూడా ఇదే సందనుకుని, అక్కడనుంచి లేచిపోదామనుకున్నాడు. ఆ చిన్నది వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ, వీడిదగ్గరగా జరిగి మొగంలో మొగం పెట్టి పెద్ద ఏడుపుగా "నేనే" అన్నది. కామన్న ఉలిక్కిపడి లేచి నిలుచున్నాడు. చిన్నదీ ఉవ్వెత్తునా ఎగిరి, కామన్న మెడ పెనవేసుకుని, "నేనే-నన్ను గుర్తుపట్టలేదూ? ఆదెమ్మనయ్యా!" అంది; మళ్ళీ బావురుమంది.

కామయ్యకు దయ్యంపట్టినంత పనైంది. విలవిలలాడిపోయినాడు. పొలికేకలు పెడుతూ విదిలించుకుంటున్నాడు. తండ్రి చిన్నదానిని విడిపించాలని బుజ్జగింపుగా పెనుగులాడుతున్నాడు. చిన్నది రవంతఅయినా లొంగకుండా అలాగే కంఠం బిగించి, శ్రుతి హెచ్చించి, తన పేరు పారాయణ చేస్తూన్నది.

ఈ గంద్రగోళానికి ఇల్లు ఇంటిల్లిపాదీ సావడిలోకి వచ్చిపడ్డది. ఎవళ్ళకీ ఈ శివాలేమిటో అర్థంకాలేదు. ఇంటికైన మామ్మ, కామన్నను ఒడేసి, చిన్నదాని కౌగిల్లోంచి లాక్కుని, అక్కున అదుముకుంది. పట్టు బెడిసిపోగానే చిన్నది శోషవచ్చినట్టు వాలిపోయింది. చిన్నదాని తండ్రి నవనాడులూ కుంగిపోతూన్నట్టు చదికిలబడ్డాడు.

ఇంటిల్లిపాదీ నోటికివచ్చినట్టు అన్నారు. ఇంటియజమాని కొట్టొచ్చినంత పనిచేశాడు. అక్కడికి వాడకట్టు యావత్తూ మూగింది.

అలా మూగినవాళ్ళందరూ చిన్నదాని తండ్రిని కాకిని పొడిచినట్టు పొడిచారు. సంగతేమిటో తెలుసుకోకుండానే, కామన్న తండ్రి అడ్డమైనతిట్లు తిడుతూంటే వాళ్ళూ అందుకున్నారు. పాపం, ఆ మానవుడు అన్నింటికీ ఒడిపట్టి మెడపట్టుకు గెంటినా అక్కడే నిలుచుని అసలు విషయము ఏమిటో విన్నవించుకున్నాడు.

"ఈ చిన్నది నా కుమార్తె. లేకలేక పుట్టింది. మాకు దైవం ఇచ్చినంతలో ఎంతో అబ్బనాకారంగా పెరిగింది.

ఇప్పటికి మూడురోజులనాడు, ఏదో మాటవరుసగా నేనూ మా అమ్మా దీనికి పెళ్ళి సంబంధాలసంగతి కూడబలుక్కున్నాము. అది, విన్నది.

వినీవినడంతోనే ఆపళాన నా తల్లికి వెయ్యి శివాలు ఎత్తినట్లయింది. తానెవరో తన పేరేమిటో చెప్పకువచ్చింది.

క్రిందటి జన్మలోనే తనకు పెనిమిటి ఫలానా చిన్నవాడని నిర్ణయం చేసుకున్నానన్నది. అప్పుడు దైవం తిన్నగా చూడనందువల్లనే, మళ్ళీ ఈ జన్మ ఎత్తానన్నది. తానిక మా ఇంట్లో ఒక్క క్షణం ఉండను. తీసుకవెళ్ళి అత్తయింట దిగవిడిచిరమ్మన్నది.

ఊరూనాడూ పోగైంది. భూత ఆవేశము అనుకుని, తగిన శాంతి చేయించవలెనని చూశాము కాని, లొంగకపోగా, వచ్చినమంత్రవేత్తను పట్టుకుని నానాదులుపులూ దులిపింది. కొట్టొచ్చినంతపని చేసింది.

కేవలం గ్రహబాధ కాకపోవచ్చును. ఇదొకరకం ఉన్మాదం కాకూడదా అనుకుని, పట్నంలో మిషన్ ఆసుపత్రిలో ఉన్న తెల్లడాక్టరుకు చూపించాను.

ఆయన యిలాటిది సంభవమే నన్నాడు. వెనుకటి జన్మలో తీరనికోరికనే ఏకాగ్రంగా మననం చేసుకుంటూ దేహత్యాగం చేసిన మనిషి, ఆ వ్యక్తతతో మళ్ళీ జన్మ ఎత్తడం అంటూ కద్దన్నాడు. చిన్నదానికోరిక చెల్లించడంకన్న మరో గత్యంతరం లేదన్నాడు. యకాయకీ బయలుదేరి వచ్చేశాము."

పోగైనవారందరూ కాశీమజిలీకథ విన్నట్టు చెవులు దోరకించుకుని విన్నారు. "సృష్టిలో ఎన్నివింతలైనా ఉంటాయ్!" అని కొందరూ, "కాలంకొద్దీ-మనుష్యులబుద్ధి కొద్దీ ఎన్నివింతలైనా పుడతాయ్" అని కొందరూ, లోకాభిరామాయణంగా గొణుక్కుని, యెవ్వరికీ యిద్విధమైన సలహా ఇచ్చేందుకు పాలుబోక ఎటువచ్చినవారు అటు తప్పుకుపోయినారు.

కామన్న విన్నపాలు:

మళ్ళీ యధాప్రకారం మేమే మిగిలాము. ఇప్పటికి అయిన రగడేమో చాలును, ఇంకా వీధి గుమ్మంలో రాద్ధాంతం ఎందుకని, ఆ పిల్లదాన్నీ, తండ్రినీ మావాళ్ళు యింట్లోకి తీసుకువచ్చారు. ఇంటికి వచ్చిన బంధువులకు చేసే మర్యాదలన్నీ చేశారు. "సరే, అలాగే నాయనా! రాసి పెట్టి ఉంటే, తప్పుతుంది గనుకనా, మేమూ ఇక్కడ కొంచెం నిదానంగా కాళ్ళూ చేతులూ కూడదీసుకుని వెనుకనుంచి కబురుచేస్తాం... ఏదో మరొకరోజు చూచుకుని శుభం అనుకుందురుగాని!" అని యింటికైన మామ్మ, వచ్చిన పెద్దమనిషికి నచ్చచెప్పి, పిల్లతో చలగాటమాడి సాగనంపింది.

ఇహ అక్కడనుంచీ యింట్లో రోజు రోజూ గూడుపుఠానీ సాగుతూంది. మామ్మ, నాన్న, అమ్మ – నాకు కనుచూపుమేరలోనే నిరంతరం ఏవో చెవులు కొరుక్కుంటున్నారు. ఏవేవో భోగట్టాలు చేస్తున్నారు.

పర్యాయతీని తేలిందేమంటే, ఈ సంబంధం మా వాళ్ళందరికీ ఘట్టిగా నచ్చింది. కారణం, పిల్లదాని రూపురేఖలు, ఆ ఆరాటం – కేవలం అవే అనడానికి వీలులేదు. తండ్రికి ఈ చిన్నది ఒక్కతే సంతానం. ఇక కని పెంచే యోగ్యత లేదు. పుష్కలంగా కలిగిన కుటుంబం కాబట్టి, ఉత్తరత్ర ఆ పిల్లదానికే అది యావత్తూ సంక్రమిస్తుంది. చేసుకున్నవాడిపంట పండుతుంది–

ఈ కారణం అందరికి సబబుగానే ఉండవచ్చును కాని, నాకుమాత్రం అరికాలుమంటగా ఉంది.

లోకంలో రివాజు ప్రకారం అయితే, ఫలానివారి అబ్బాయికి, ఫలానాయింటి పిల్లను యిస్తామని రాయబారాలు నడవటం, ఉభయుల తరఫున పెద్దలు ఆర్షేయ పౌరుషేయములు ఎంచుకునేసందర్భంలోనే, అలవోకగా, అతి చాకచక్యంగా, యిచ్చిపుచ్చుకోవలసిన మొత్తాలు, ఇందులో ఎప్పుడూ పెళ్ళికొడుకువారి బెట్టు అంటూ ఉండనే ఉంది.

కాని ప్రస్తుత సందర్భంలో మటుకు ఆ ఆడెమ్మ పెళ్ళికొడుకూ, నేను పెళ్ళికూతురూ పద్ధతిగా ఉంది. అందరూ కలసి, నన్నా రాక్షసికి కట్టబెట్టేట్టు ఉన్నారు.

వీళ్ళందరూ డబ్బు ఎరమీద, అసలు అక్రమం మరచిపోయినట్టున్నారు.

అదెమ్మ తనకు వచ్చే జన్మలో పునిస్త్రీతనంకోసం నన్ను ఆహుతిచేయాలని చూసిందికదా? అప్పటికి నేను తప్పించుకున్నాను. ఆ తరువాత యిలాటి అఘాయిత్యమే మరోడిమీద చేయబోయి, అది బెడిసి తానే హారోమ్మంది.

ఇలాంటి మనిషి, నేను తనకు హక్కుభుక్తమైనట్టు ఈ జన్మమెత్తడ మెందుకు? నామీద ఇలాస్వారి చేయడానికి తరలిరావడమెందుకు?

ఈ గొడవేమీ తలపెట్టకుండా, అన్ని సంబంధాలతోబాటూ ఇదీ వచ్చినట్లయితే, పర్యవసానం ఎలా ఉండేదో కాని, ఇంత రగడై, ఇలా బజారున పడిపోయిన తరువాత నేను మొగ్గానో, ఇక నా ఊరూ పేరూ అన్నీ మటుమాయమైపోయి 'ఎవడయ్యా ఇతగాడూ?' అంటే 'అదెమ్మ మొగుడూ!' అనేది ముద్రశుద్ధిగా పడిపోతుంది. కనుక ఏమైనా ఈ సంబంధంమటుకు చేసుకోనని మోరకించాను.

మా వాళ్ళు నాకన్న మొండివాళ్ళు కొన్ని విషయాల్లో – అయినా, పరమలౌక్యులు కావడం మూలాన ఇప్పట్టున ఢీ అంటే ఢీ అనడం కార్యసాధకం కాదని నన్ను ఒడుపుగా దువ్వడం ప్రారంభించారు.

మాయమ్మ భూతదయనుగురించి భారతంలోనుంచీ భాగవతంలోనుంచీ పద్యాలు ఏకధారగా ఏకరువుపెట్టి, పిల్లదానికి నేనేతప్ప అన్యథా శరణంనాస్తి గనుక, జాలిదలచి చేసుకోకపోతే బ్రతికేదిలేదుకనుక ఎలా అయినా ఒప్పుకోవడం ఉభయకుటుంబాలకూ శ్రేయస్కరం అంటూ చెప్పీ చెప్పనట్టు తనలోతాను రాపాడుకుంటూ ఉంటుంది.

నాన్న అంతకన్న ఉద్దండంగా వ్యయప్రయాసలకు వెనుదీయకుండా, పట్నానికి ప్రయాణమైపోయి, అక్కడ పడిగాపులు పడివుండి నందికేశ్వరనాడిలో నాతాలూకు అన్ని స్థానాల భోగట్టా వెరసికట్టుగా కనుక్కువచ్చాడు.

అందులో – పెళ్ళాం పేరాలో – అ ప్రమథనాథుడు గుదిగుచ్చిన పొడుపుకథలన్నీ చిక్కుతీసుకుని తెములుచ్చుకు సరి పెట్టుకుంటూ రాగా, అవన్నీ వెరసి, అదెమ్మ పరిపూర్ణ నామంగా తయారై కూర్చున్నాయ్. మా వాళ్ళందరూ 'రాసి పెట్టి ఉండగా ఇహ తప్పుతుందా?' అని నిబ్బరం చేసుకున్నారు:

నేను యింకొక్కసారి, ఓపికమేరకు మొండికి వేసి చూశాను. చింతామణినాటకం పదేపదే చూసినవాణ్ణి కావడంచేత – అందులో చింతామణిచేత చచ్చి స్వర్గాన ఉన్న ఆ పంతులుగారు వేయించిన నోటిలెక్కల పంపిణీలో కొన్ని పేజీలు నాన్నమీద ప్రయోగించాను. ఆయన సజావుగా సమాధానం చెప్పడానికి పూనుకోకుండా, పైపెచ్చు తన్నడానికి సిద్ధమైనాడు. అంతటితో, ఆ అస్త్రం ఉపసంహరించుకుని, – యథాశక్తి జబ్బుపడ్డాను. ఆ రూపేణా తక్షణం తాంబూలాలు పుచ్చుకోవడం వాయిదాపడ్డది.

ఈ లోపుగా మా భవిష్యత్ మామగారి వద్దనుండి ఎప్పు డెప్పుడంటూ ఒకటి రెండు ఉత్తరాలు వచ్చినాయి. నాకు, యిలా ఉన్నట్టుండి ఖాయిలా చేసిందని తెలియడంతోనే, ఆ యింటినుంచి పిన్నా పెద్దా వచ్చి యోగక్షేమం విచారించిపోయినారు. మొత్తానికి మా అమ్మకడుపుచల్లగా వైద్యుడూ, ఇరుగుపొరుగు అమ్మలక్కలూ అంచనావేసినదానికన్నా వేగిరం కోలుకున్నాను.

నాకు పథ్యపానాలు గట్టిగా వంటబట్టిన తరువాత మా నాన్న మంచిరోజు చూసుకుని, అయినవారిని వెంటతీసుకుని, – శుభం అనుకుని రావడానికి తర్లి వెళ్ళాడు.

వాళ్ళు అటు బయలుదేరినప్పటినుంచీ, నాకు మళ్ళీ నీరసంగా, పైత్యవికారంగా, గుండెల్లో గబుక్ – గబుక్ గా ఉంది. ఇన్నాళ్ళూ జ్వరం సందడిలో యీ మాట పట్టించుకోకుండా గడచిపోయింది. ఇహ ముంచుకు వచ్చిపడేట్టుంది! మళ్లీ వంటికి కాకతగిలిన చిహ్నాలు అప్పుడే గోచరిస్తున్నాయ్; ఇంతలో – ఉదయాన్నే బిలబిల్లాడుతూ, తర్లిపోయిన మా బలగం, – అపరాహ్ణం వేళకు, ధుమధుమలాడుతూ అభోజనంగా యిల్లు చేరుకుంది.

నాన్న మండిపడుతూ నూతిదగ్గరకు వెళ్ళి, పెద్ద బిందెకు ఉచ్చుపెట్టి లాగుతూ, బిందె సొట్టలుపడేటట్టు గుంజుతూ – కృష్ణకు వరదవచ్చినట్టు గుక్కతిప్పకోకుండా తిట్టేస్తున్నాడు. తతిమ్మా పెద్దమనుషులూ, మామ్మా, తీరా యింటివసారాలో తేవిణీవేసి, యిల్లెగిరిపోయేట్లు కబుర్లు చెప్పకుంటున్నారు. అసలుసంగతి ఏమన్నా ఆకళింపు అవుతుందేమోనని, కాలుగాలిన పిల్లిలాగా, ఆ పంచనుంచి యీ పంచకు తిరిగి, చివరకు ఏమిటని నాన్ననే అడిగేశాను.

'ఏమిటంటావేంరా, సిగ్గులేక?' అని నామీద అయన తాటిప్రమాణం ఎగిరాడు. 'నీ పెళ్ళానికి పెళ్ళి చేశాడు– ఆ ఫుండాఖోర్'–నన్ను తిట్టినట్టు చెప్పాడు. ఇహ అక్కడ ఒక్క క్షణం నిలుచుంటే ఎగిరి మీదపడి కుతికపట్టుకుంటాడేమోనని గగ్గోలుగా, అంతలో సంతోషంగా, యింట్లోకి ఉరికాను.

రెండురోజులపాటు ఓపిగ్గా శాపనార్థాలన్నీ, పోగుచేసి కుప్పవేయగా, నూర్చిన గల్లా ఏమిటంటే – ఆడపెళ్ళివారి ఊరు పోవడానికి, మనవాళ్ళు జంక్షన్‌లో బండి మారాలి. వీళ్ళు ఆ స్టేషన్‌లో దిగేసరికల్లా అటునుంచి వచ్చిన బండిలోంచి, ఆడపెళ్ళివారు దిగారు, – ఆదెమ్మకు పెళ్ళి అయింది... అత్తవారింటికి మనుగుడుపులకు వెళ్ళుతూన్నది!

మావాళ్ళకు, ముఖ్యంగా మా నాన్నకు ఇలా తటస్థపడటంతోనే కళ్ళు బైర్లుకమ్మినవి. నడిప్లాట్‌ఫారంమీద రామ రావణ యుద్ధం జరిగేస్థితికి వచ్చింది. చేతులూ, జుట్లూ పట్టుకొనేంతవరకూ రాకుండా ఎవరిదోవను వాళ్ళను సర్ది పంపించేశారు. మావాళ్ళు, పుల్లాయి వేమవరంపతుగా తిరిగివచ్చారు.

ఈ పెళ్ళి ఈ తీరుగా కావడంలో, పెద్ద తికమకగాని చిదంబర రహస్యంగాని అంటూ ఏంలేదు.

అందరమూ చివరకు ఆదెమ్మతోసహా ఒక్క చిన్న విషయం విస్మరించాము. ఆదెమ్మకు యథాశాస్త్రీయంగా పుస్తెకట్టి, విధవనుకావించి చన్న ధపుడొకడుండేవాడని!

ఆతడు ఆదెమ్మ మేనత్తకొడుకుగా జన్మఎత్తి అన్నాళ్ళూ ఊరుకుని చివరకు తన నిజస్థితి బయటపెట్టాడు. తానంటూ ఉండగా తన భార్యను మరొకడికి కన్యాదానం చేయడం ఘోరమని మేనమామకు నచ్చచెప్పాడు. నలుగురిచేత చెప్పించాడు. ఆదెమ్మకూడా ఓ ధోరణిలో సంసారే కనుక, పూర్వజన్మ స్మృతుల తాలూకు తాపత్రయాలను అన్నింటినీ ఉపసంహరించుకుని అవ్వాని శిరస్సునే తలంబ్రాలు జారవిడిచింది.

ఇలా చివరకు పరిణమించినందుకు ఆ కుటుంబంలో అటూ ఇటూ అందరూ సంతోషించారు.

మా కెంత గుర్రుగా ఉంటేనేం - మేము అడివి ఉసిరికకాయలలాటి పరాయివాళ్ళమేనాయెను... మాకూ వాళ్ళకూ ఘటన అంటూ లేదేమో!

మా నాన్న అభిప్రాయం - ఆ పిల్లవాడితండ్రి దేవాంతకుడు, ఆదెమ్మ నెత్తి అడచడానికి అయినసంబంధం చేజారిపోకుండా ఉండటానికీ యీ పన్నాగం పన్నాడూ అని.

అయితే కానూవచ్చు! - అయినా, ఇలా జరగడం అన్ని విధాలా మంచిదే. నేనుగనుక ఆ చిన్నదాన్ని కట్టుకోవడం అంటూ - తటస్థించిన పక్షంలో వేసీ వేయకుండా కలిసి వచ్చిందని మావాళ్ళకు సంబరం ఉండేది తప్ప, నాకు యావజ్జీవమూ ఆవిడ పూర్వజన్మ తాలూకు ధవుడు ఒకడో అరో గుండెల్లో మెలుగుతూండేవాడేగద! ఴ ఇంతకూ మా ఇద్దరికీ యీ గండం తప్పింది.

నాది మాత్రం ఇదే దీవన - ఈ జన్మలోనైనా సౌభాగ్యవతి ఆదెమ్మ అఘాయిత్యాలు తలపెట్టవలసిన అగత్యం అంటూ రాకుండా పదికాలాలపాటు వర్ధిల్లాలని.

★ ★ ★